

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при ХОВА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
КАРДІФФСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕТРОПОЛІТАН (Велика Британія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (Республіка
Польща)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АДАМА МІЦКЕВИЧА В
ПОЗНАНІ (Республіка Польща)

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

IV Міжнародної науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

18 травня 2023 року

Харків 2023

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Скидан Я. А. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, заступник голови ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Матей Ю. Ф. – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти соціологічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна;

Чихаріна К. І. – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри освітології та інноваційної педагогіки, викладачка кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 17 травня 2023 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 18 трав. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 244 с.

У збірнику відображено тези IV Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практикам у галузі освіти.

московського режиму, з яким сьогодні стійко бориться Україна, але вже в незалежній державі.

Список використаних джерел

1. Український історичний збірник. Антиколоніальний дискурс ОУН/УПА в сучасному українському контексті боротьби за європейську ідентичність. 329 с.

2. Полтава П. «Хто такі бандерівці та за що вони борються». 260 с.

СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИЧНІ ДИСКУРСИ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

А.О. Москальова

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету історії і права

І.В. Чернікова

кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна

Історичний дискурс займає особливе місце серед інших видів дискурсу, адже він є втіленням формування суспільно-історичної думки. Історія є гуманітарною наукою, а тому органічно поєднує в собі два стилі: художній та науковий. Саме тому присутня притаманна драматизація подій й образність для привернення уваги читачів [1, с. 10]. Проте такий тип дискурсу не терпить вигадок, фальсифікацій та використання недостовірних фактів. Обов'язково повинні бути наявні незаперечна аргументація та зрозумілі всім висновки.

Історичний дискурс – співвідношення індивідуального та колективного, а тому науковець змушений звертати увагу на вже існуючі суспільні норми. Під час дискурсу інколи з'являються «білі плями» в історії чи історичні міфи, що ставить проблему істинності історичного дискурсу [3, с. 244]. Можна говорити про те, що рівень довіри до суджень науковця визначається його статусом та рівнем кваліфікації, а тому кожен вчений користується усталеними принципами історичних дискусій: умовність, гуманізм та толерантність – будь-яка концепція та ідея не повинна засуджуватися, так як не існує абсолютно правильних або неправильних думок, а тому повинна бути повага до чужих теорій. Зокрема, аполітичність та антиактивізм полягають в відмові від стереотипів суспільства та визначенні себе поза політикою. Проте історичні дискурси стосовно подій Другої світової війни доводять, що не завжди легко дотримуватися цих принципів, а особливо останнього.

Сучасний історичний дискурс характеризується певною залежністю від політичного курсу країни, а тому Друга світова війна розглядалася не однаково на різних етапах незалежної України. Після розпаду Радянського Союзу розпочинається пошук самостійної україноцентричної версії тих подій, яка мала на меті зруйнувати численні радянські міфи. У перші

десятиліття не відбулося надто рішучих дій, які б виконали поставлені цілі. Проте все змінюється після 2014 року, коли починає виникати велика кількість питань, які одразу викликають різноманітні дискурси не лише серед істориків, але й у середині суспільства. Одним із найбільш дискусійних є плутанина в використанні термінів «Велика Вітчизняна війна» та «Друга світової війни». Саме це питання розділило науковців на два табори.

До першого відносяться ті, хто виступають за збереження використання в історичній науці терміну «Велика вітчизняна війна». В радянські часи ця концепція становила «чорно-білу» картинку, в результаті якої СРСР зображувався як абсолютна сила добра, а противники – абсолютне зло. Вона була вигідна тогочасній владі, проте зараз поступово втрачає свою актуальність. Прихильниками цієї концепції залишаються в більшості випадків учасники війни, які пояснюють свою позицію так: «То не була радянсько-німецька чи «російсько-німецька війна», до якої могли залишатися байдужими люди на Землі. То була справді Вітчизняна війна для всіх народів з різними Вітчизнами» – стверджує видатний український філософ М. Попович [4, с. 497].

До другого табору відносяться прихильники, які розглядають події в Україні як складову частину саме Другої світової війни. В якості аргументів вони говорять про те, що ці два терміни не є тотожними ані хронологічно, ані географічно [2]. Адже на західноукраїнських землях війна почалася саме 1 вересня 1939 року, а тому вже не може використовуватися радянський наратив про «Велику вітчизну війну». Анатолій Дімаров приводить такий аргумент, що «у цій війні брав участь не лише колишній Радянський Союз. Брала участь майже всі світові країни. Як же ж можна назвати її «Вітчизняною»? Не можна!» [5].

Отже, сучасні історичні дискурси значно залежать не лише від зовнішніх факторів, але й внутрішніх, серед яких, наприклад, різні концепції пам'яті та сприйняття події. У результаті нерідко дискусії переростає в справжні «війни».

Список використаних джерел

1. Бобко О. О. Вербалізована історія: до питання про толерантність історичного дискурсу. *Комунікація. Дискурс*. 2012. № 5. С. 6-16.
2. Велика Вітчизняна чи Друга світова? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/2034734.html>
3. Пономарьова Н. Г. Своєрідність історичного дискурсу. *Педагогічний вісник*. № 4. 2010. С. 243-247.
4. Попович М. Червоне століття. К.: Артек, 2005. 888 с.
5. 10 міфів про початок Другої світової. Термін «Велика Вітчизняна війна» як інструмент радянської ідеології. *NV*. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/10-mifiv-pro-pochatok-druhoji-svitovoji-termin-velika-vitchiznjana-vijna-jak-instrument-radjanskoji-ideolohiji-2481194.html>

Гусак О.В., Чернікова І.В. Війна Росії на теренах України у працях сучасних дослідників	212
Клочко Т.П., Чернікова І.В. Становище жінки в суспільно-політичному житті незалежної України	214
Красновський М.С., Серяков С.О. Процес формування ворожого ставлення до національних меншин в умовах тоталітаризму: образ ворога-поляка на Харківщині (1920-1930 рр.)	215
Лужецька М.О., Чернікова І.В. Сучасний історичний дискурс ОУН/УПА в українському контексті боротьби за європейську ідентичність	218
Москальова А.О., Чернікова І.В. Сучасні українські історичні дискурси: суть та значення на прикладі Другої світової війни	220
Орловський Р.В. Біографія Джона Патона – співробітника Чарльза Тейза Рассела, засновника Товариства Вартової Башти	222
Подольняк І.В., Чернікова І.В. Вплив політики українізації на збереження культурної спадщини України	223
Сопельняк А.С. Бурштин і південно-східний Бурштиновий шлях в науковому доробку Ярослава Романовича Дашкевича	225
Харламов М.І., Чиркіна М.А. НКВС УСРР та Український Військовий Округ: взаємодія з питань пожежної охорони у 1925-1929 роках	226
Шило А.Т., Михальчук Р.Ю. Нацистські табори як спосіб покарання «ворогів Рейху»	227
Секція 10. Роль молодого вченого в становленні корпоративної культури наукової спільноти	230
Верещинська А.І., Мельничук С.Л. Емоційне вигорання у соціальних працівників	230
Гноянко Т.А., Волинець Н.В. Рекомендації щодо удосконалення професійного педагогічного спілкування вчителя із школярами молодшого шкільного віку	231
Золотарьов А.П., Лупаренко С.Є. Принципи командотворення в науково-педагогічній діяльності викладача закладу вищої освіти	233
Ліповуз І.М., Сиско Н.М. Спілкування майбутніх соціальних працівників	234
Петраківський П.С., Мельничук С.Л. Роль благополуччя військовослужбовців	236